

Zápis

z 29. jednání Koordinační pracovní skupiny (KPS) pro přípravu Národního akčního plánu (NAP) za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů v ČR

Datum konání: 28. dubna 2015

Místo konání: Ministerstvo zemědělství

Přítomni: viz presenční listina

Program:

1. Projednání připomínek členů KPS pro NAP k návrhu novely zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změnách některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů – *podklady rozeslány dne 10.4.2015.*
2. Analýza agrotechnických opatření s důrazem na ochranu rostlin možností pro používání zařízení pro aplikaci přípravků v ochranných pásmech vodních zdrojů (OPVZ) – opatření NAP č. 42 a 4.43 – *viz přílohy č. 1 a 2.*
3. Různé (zákaz moření neonikotinoidy, endokrinní disruptory, jednání PS Komise ke směrnici 2009/128/ES dne 13.3. 2015).

Přítomné uvítal, jednání zahájil a řídil ing. Hnízdil, zástupce za MZe a předseda KPS. Současně blíže upřesnil obsah jednotlivých bodů programu a vyzval přítomné k připomínkám k programu.

Ad 1) Projednání připomínek členů KPS pro NAP k návrhu novely zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změnách některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Ing. Hnízdil uvedl, že členům KPS byl zaslán k připomínkám návrh novely zák. č. 326/2004 Sb. (dále jen „zákon“), obdržel připomínky od několika zástupců. Dále probíhala diskuze strukturovaná podle novelizovaných tematických celků zákona.

K § 82 (rostlinolékařské vzdělávání) uvedli Ing. Gočálová (MZe) a Ing. Hnízdil, že novela řeší sjednocení systému VŠ rostlinolékařského vzdělávání tak, aby tzv. institut celoživotního vzdělávání byl na úrovni magisterského studia ochrany rostlin. Osnovy posuzuje ještě před schválením akreditační komisi MZe jako odborný garant s tím, že soulad musí nastat i v otázce ověřování znalostí.

K problematice vzájemného mezinárodního uznávání odborné způsobilosti k nakládání s přípravky (OZ) byla diskutována možnost uvádět jen odkaz na zák. č. 18/2004 Sb., jak navrhuje ÚKZÚZ. Dle ing. Gočálové je však s ohledem na konzistenci s předpisy v oblasti vzdělávání nutné, aby text v zákoně nebyl zrušen. V diskuzi také zaznělo, že jde o širší problematiku (např. nákup přípravků pro prof. uživatele apod.). MUDr. Trávníčková (SZÚ) uvedla, že je třeba převzít do předpisů novou terminologii pro jednotlivé nebezpečnosti podle nařízení CLP. Ing. Gočálová také uvedla obecně k OZ, že bylo pověřeno 71 školících zařízení. SZÚ doporučuje místo kurzy uvádět termín proškolení.

Dotaz MUDr. Trávníčkové, kolika osob řádově ročně by se nově navrhovaná možnost proškolení pracovníků podniků přímo v podnicích mohla týkat: MZe v tuto chvíli nemá představu, nemá proveden rozbor situace. MUDr. Trávníčková znovu upozornila, že rezort zdravotnictví má jen omezenou kapacitu školitelů a to i po doplnění určených pracovníků SZÚ mezi možné školitele „zdravotní části“ (jak bylo navrženo již v srpnu 2014).

Ing. Hnízdil upozornil na významnou navrženou změnu v systému OZ - možnost proškolení pracovníků podniků přímo v podnicích, koncipovaná jako výjimka (nelze stejného pracovníka takto proškolit v následujícím roce apod.). Na připomínku řešení uvedené záležitosti ve vyhlášce reagoval Mgr. Popílek (ÚKZÚZ) s tím, vše podstatné (povinné) musí řešit zákon. Současně je navrženo zkrácení platnosti OZ 1. stupně na 3 roky vzhledem k rychlé obměně používaných přípravků a požadavků na jejich aplikaci.

K další navržené možnosti - získávání OZ na středních a vysokých školách apod. – Ing. Gočálová nesouhlasila s uvedením seznamu středoškolských oborů vzdělání v novele zákona, jejichž

absolvování umožní získat OZ (na základě výučního listu nebo maturitního vysvědčení). Seznam vybraných oborů by měl být uveden v prováděcím právním předpise. Je nutné ve spolupráci s MŠMT upravit rámcové vzdělávací programy u těchto oborů, aby odpovídaly požadavkům nastaveným na získání OZ. Zástupci MZe také upozornili, že se navrhuje zavést kvalifikační požadavky na odborné školitele zajišťující výuku „zemědělské“ části proškolení k OZ, což bude vyžadováno jak u školících zařízení, tak u možnosti proškolení přímo v zemědělských podnicích. Zástupce České společnosti rostlinolékařské (ČSR) Ing. Řehák doporučuje zavedení kurzů i pro žadatele osvědčení 3. stupně a kurzy 1. stupně ukončit jednoduchým testem.

Dále byla diskutována problematika definice distributora profesionálních a neprofesionálních přípravků ve smyslu, zda by měly platit shodné požadavky pro obě skupiny. Mgr. Popílek uvedl, že ČR využila možnost danou směrnicí EP a Rady 2009/128/ES a pro distributory uplatnila výjimku. Je třeba zajistit informovanost zákazníků jinou cestou (písemnou). Tuto výjimku umožňuje i přísnost posuzování přípravků povolených pro neprofesionální použití. Zástupci CCPA se v návaznosti na tuto otázku dotázali na navrhované znění § 46b odst. 1 a 2, a uvedli, že by měla být jasněji rozlišena pozice držitele povolení od pozice distributora a mělo by být vyjasněno, kdo může být „osoba držitelem povolení pověřená“ k prvotnímu uvedení přípravku na český trh dle § 46b odst. 2. Mgr. Popílek odpověděl, že taková osoba musí v každém případě být registrovaným distributorem a přislíbil úpravu daného ustanovení tímto způsobem.

V diskuzi k integrované ochraně rostlin (IOR) Ing. Hnízdil upozornil na navrhované změny v § 5, zde bude přepracován odst. 2, navrhuje se zrušení vyhlášky č. 205/2012 Sb., obecné zásady IOR budou sloučeny do několika skupin, a bude doplněna nová kompetence ÚKZÚZ – využití zkušebních kapacit k ověřování účinnosti přípravků v systémech IOR jako základ pro poskytování informací zemědělcům.

K IOR uvedl řadu připomínek prof. Kocourek (VÚRV, v.v.i.) jak z hlediska koncepčního, tak technického. Ing. Rosenkranc (ASZ ČR) uvedl problém s aplikací zásady IOR „používání zdravého osiva“ s ohledem na možnost použití jak farmářského nebo obchodního osiva, tak i certifikovaného osiva, přestože jejich zdravotní stav nemusí být totožný. Dle ing. Hnízdila musí přístup IOR zcela akceptovat možnosti používání osiv podle zák. č. 219/2004 Sb. K problematice osiv se dotázala MUDr. Trávníčková, jak je to s osivem namořeným přípravkem nepovoleným v ČR. Ing. Minář (ÚKZÚZ) odpověděl, že nelze zakázat obchod s namořeným osivem přípravkem povoleným alespoň v jednom ČS EU. Na obalech s takto mořeným osivem je však třeba toto vyznačit. Ing. Ilčík (CCPA) se dotázal, zda toto platí také pro dovoz osiva namořeného přípravkem povoleným na základě výjimky. Ing. Minář uvedl, že např. na neonicotinoidy se toto nevztahuje, ty jsou zakázány ve všech ČS EU, a má-li některý ČS výjimku, vztahuje se výjimka pouze pro použitelnost takto namořeného osiva v rámci teritoria daného ČS.

Ing. Ulrich (ZS ČR) podpořil přístup, kdy je třeba jasně vymezit kontrolovatelné a postižitelné povinnosti v rámci IOR, a tyto povinnosti nerozšiřovat. Ing. Hnízdil uvedl, že se navrhuje legislativně zakotvit průkazné plnění obecné zásady IOR č. 8 (kontrola účinnosti aplikované ochrany). Dále uvedl, že přístup zemědělců k IOR by měl být vstřícný s tím, že IOR by jim měla přinášet prospěch, nikoliv neuchopitelnou povinnost.

Ing. Řehák (ČSR) považoval za nezbytné sjednotit terminologii – někde jsou uvedeny jen přípravky, někde přípravky a pomocné prostředky. Přebalovat přípravky může provádět pouze ten, kdo má k tomu povolení. Přebalovat přípravky však nemůže držitel povolení k souběžnému obchodu, tam jsou stanoveny přesné podmínky, které přebalování neumožňují. Jde o obchod s hotovými výrobky, a nikoliv změněnými byt „jen“ formou přebalování.

Zástupci CCPA uvedli své připomínky k problematice přebalování upravované v § 31b návrhu novely zákona, které směřovali především na vyjasnění znění zákona tak, aby bylo patrné, že držitel povolení k souběžnému dovozu není k přebalování na území ČR oprávněn. Zároveň zástupci CCPA zdůraznili potřebu zajištění, aby i v případě přípravků přebalovaných v jiných členských státech byly sbírány informace o místě přebalování, aby byla v co největší míře zajištěna sledovatelnost přípravků. Bylo domluveno, že otázka bude dále diskutována mezi zástupci CCPA a MZe.

K § 35 uplatnili dotaz zástupci CCPA ke zrušení povolení: proč je vyžadováno dvakrát nabytí právní moci rozhodnutí jako podmínka pro zrušení rozhodnutí, nestačilo by pro zákaz dostatečný výsledek analýz z laboratoře, který prokazuje nedodržení „receptury“ přípravku? Jedná se totiž o tak závažné případy, že by měla převážet potřeba na rychlé a efektivní ochraně uživatelů, což čekání na právní moc dvou různých rozhodnutí rozhodně nesplňuje. Mgr. Popílek uvedl, že je třeba opakování nedodržení receptury, které dokazuje, že výrobce (vlastník) není schopen zajistit požadovanou kvalitu, že nejde o náhodný případ, který lze řešit dle § 75 úředním opatřením (stažením šarže z trhu). Na základě zjištění laboratoře není ještě vina objektivně prokázána, to lze konstatovat až nabytím právní moci rozhodnutí. Mgr. Popílek rovněž zmínil v této souvislosti riziko případných žalob proti státu z titulu nesprávného úředního postupu v případě, kdy vyšší instance rozhodnutí o zrušení zruší. Obdobně se zástupci CCPA i Mgr. Popílek vyjádřili k podobnému problému v souvislosti s navrhovanou pravomocí ÚKZÚZ zveřejnit po právní moci rozhodnutí informace o závadných přípravcích (§ 39 odst. 2 zákona).

Dále uvedl Ing. Hnízdil, že se navrhuje i změna v zák. o chemických látkách tak, aby celníci vedli evidenci i o přípravcích, a poskytovali tato data také ÚKZÚZ. Dále otevřel otázku odpovědnosti profesionálních uživatelů při aplikaci přípravků při „dodávce“ aplikace (objednatel versus dodavatel), jak toto řešit a návazně na povinnost vedení evidence aplikace. Ing. Kazda (ČZU Praha) zaslal připomínku k aplikaci přípravků ve veřejné a soukromé zeleni; firmy po provedení aplikace objednatele neinformují o tom, jaký přípravek byl použit a hlavně jaká rizika pro zdraví lidí a zvířat představuje. Proto se navrhuje doplnit povinnost podávat tyto informace do novely zákona.

Ing. Šmirous (ORL ČAZV) upozornil na kritéria pro menšinové použití doporučená EU. Je značná rozdílnost mezi členskými státy ve velikosti, co je pro Německo menšinové, to je např. pro ČR běžně pěstovaná plocha. Dotázal se, jak se bude v tomto postupovat? Dále se dotázal, jak bude postupováno při rozhodnutí o pověřování subjektů k pokusům a zkouškám s přípravky? Rozhodnutí o povolení zkoušek s nepovolenými přípravky – spadají mezi možné subjekty zem. školy, státní instituce, ale ne privátní ústavy – jsou v rejstříku MŠMT (rejstřík výzkumných organizací).

Novela upravuje nově také regulaci tzv. pomocných prostředků tak, aby byly jasně odlišeny od přípravků, aby uživatel nemohl být uveden v omyl. K otázce pomocných prostředků požadoval prof. Kocourek, aby bioagens a feromony sloužící jen k monitoringu byly vyjmuty z poplatků i z regulace; obsahují jen stopy úč. l., které nemohou nikoho ohrozit. Upozornil dále, že je nabízena celá řada podobných výrobků, které ačkoliv mají deklarováno stejné složení, v závislosti na odlišném výrobním procesu nemusí být v určité oblasti vůbec účinné a tím se získávají zkreslené podklady při monitoringu přítomnosti škůdců. Dále uvedl požadavek vypuštění dalších látek jako např. lesky na listy, na podobné bázi vyráběné přípravky na snížení sklizňových ztrát apod. Dále ing. Ilčík (CCPA) uvedl požadavek na vypuštění dalších látek, jako jsou např. zaprašovací namořeného osiva pro snížení jeho vlhkosti (kaolin, jíl, talek apod.) a dále pomocných prostředků k snížení otěru a vzniku toxického prachu z namořeného osiva (většinou se jedná o směsi polymerů) – úlet osivového prachu z insekticidních mořidel byl jednou z příčin otrav včelstev v EU, na podobné bázi vyráběné přípravky na snížení sklizňových ztrát apod.

Závěry:

- a) KPS projednala nejdůležitější připomínky vznesené členy KPS k novele zákona č.326/2004 Sb., ve znění pozdějších předpisů s tím, že členové obdrží další verzi novely, kde bude na připomínky reagováno.**
- b) Protože s ohledem na časový prostor k jednání nemohly být vyčerpávajícím způsobem projednány veškeré připomínky, MZe bude organizovat separátní jednání k novele se zástupci CCPA a také se SZÚ, kteří písemně uplatnili největší množství připomínek.**

Ad. 2) Z nedostatku času bylo projednávání bodu 2 odloženo s tím, že problematika bude rovněž projednána dne 29. 4. podskupinou NAP pro ochranu vod.

Ad. 3) Různé

- a) Ing. Hnízdil informoval o :
- nadcházejících jednáních na téma přípravků na odboru rostlinných komodit MZe: zákaz používání měďnatých přípravků - réva, chmel (6.5.) a metody monitoringu implementace IOR (21.5.);
 - vývoji přístupu EU k hodnocení přípravků jako endokrinních disruptorů (ED): EK ukončila (avšak dosud nezveřejnila) dopadovou analýzu a připravuje na toto téma konferenci v termínu 1.6.2015 i pro zástupce zemědělských profesních svazů z ČS; byla vypracována pozice ČR ze strany MZ, kde se ČR kloní z hlediska ochrany zdraví lidí k nejpřísnější variantě navrhované EK, nicméně bude zohledňovat oprávněné argumenty dotčeného průmyslu a zemědělství;
 - vývoji ohledně pokračování zákazu přípravků na bázi neonikotinoidů (NNI): byla zveřejněna vědecká studie o významném subletálním vlivu NNI na divoce žijící opylovače, NL vyzvalo ostatní ČS, aby k tomu zaujaly stanovisko; MZe a ÚKZÚZ mohou dokladovat nárůst škodlivosti škůdců řepky a nárůst spotřeby insekticidů v řepce zjevně jako náhradu za zakázané NNI, řeší se možnost výjimky použití osiva namořeného NNI na 120 dní.
- b) Ing. Šreiber upozornil na problémy změn dat (výměry pozemků) v databázi LPIS, které mohou nepříznivě ovlivnit podklady při kontrolách, pokud uživatelé tyto informace neobdrží; podá k tomu písemně dotaz.
- c) Termín příštího jednání KPS pro NAP bude 16. června 2015.

Zapsal: ing. Kupec, ing. Hnízdil